

מבחן צאצאי הפרים בדנמארק ב־65/66

תקופה של 3-2 חודשים, לכל היותר. עונת ההמלטה היא מסוף אוגוסט עד מחצית נובמבר. העגלות מובאות לתחנות כשהן הרות כ־7 חוד־שים ושם הן מקבלות „הכנה” אחידה לפי הנור־מה דלהלן:

בדנמרק מבצעים את מבחני הצאצאים בתח־נות המיוחדות לכך, שבהן צאצאי הפרים הנבח־נים ניזונים באופן שווה ככל האפשר, בהתאם לנורמות קבועות מראש. כן מרכזים לתחנות רק בנות כאלה שממליטות בעונה אחת, תוך

המזון	יח"מ	חלבון נעכל גרמים
סלק מספוא	4	152
קודקודי סלק סוכר	1	120
מזון מרוכז, 2 ק"ג	2	298
ס"ה	7	570

הנמשכת כ־200 יום, הן עומדות ברפת וניזונות בהתאם לנורמות המקובלות בדנמרק. להלן מוד־גמות המנות היומיות למבכירות בתנובות שר־נות:

מספר הבנות לכל פר הוא כ־20. בשנת 65/66 הופעלו 26 תחנות ובהן נבחנו 81 קבוצות של בנות, בס"ה 1500 מבכירות. מחזיקים את המב־כירות בתחנות במשך כל תקופת החליבה ובמ־מוצע הן שוהות שם 304 ימים. בעונת החורף,

התנובות ליום, ק"ג:				המזונות
29	25	20	15	
9.20	7.50	5.50	3.50	מזון מרוכז, ק"ג
4.75	4.75	4.75	4.75	אשרושים, יח"מ
1.00	1.00	1.00	1.00	תחמיץ, יח"מ
2.50	2.50	2.50	2.50	שחת, ק"ג
16.00	14.50	12.50	10.50	ס"ה יחידות מזון
2152	1905	1597	1289	ס"ה חלבון נעכל, גרמים

מוסיפים לכל היותר 4 ק"ג מ"מ. לעומת זה במרעה דל מאוד מתחילים להוסיף ½ ק"ג מ"מ למניבות 2.5-5 ק"ג, למניבות 15 ק"ג חלב מר־סיפים 4 ק"ג מ"מ, ולמניבות 25-27.5 ק"ג מוסי־פים 9 ק"ג. כך גם מקיימים דירוג בהוספת מ"מ לגבי שאר סוגי המרעה. בדרך כלל שוהות המבכירות במרעה במשך 100 ימים. בקיץ של 1966, עונת המרעה היתה קצרה יותר (93 ימים) ובממוצע לעונה הוסיפו לכל מבכירה 270 יח"מ במזון מרוכז ו־192 יח"מ בסלקים ותחמיץ. מזון המרעה סיפק בממוצע 528 יח"מ (למעלה מ־5

למעשה, כל המבכירות שבמבחן מקבלות מנות מספוא גס שוות ואחידות, המספקות ¾ 6 יח"מ והמזון המרוכז מאזן את המנה בהתאם לרמות התנובה השונות. בסוף אפריל, תחילת מאי, מוציאים את המב־כירות למרעה והמנות שלהן נקבעות בהתאם לאיכות המרעה. מבחינים בין 6 סוגי מרעה (לפי הטיב): מצוין, טוב מאוד, טוב, בינוני, דל, דל מאוד. במרעה מצוין, אין מוסיפים שום מזון למבכירות המניבות 15 ק"ג חלב עם 4% ולאלה שמניבות תנובות בין 25 ק"ג ל־27.5 ק"ג

חור-לבן והג'ארסי. במבחנים של שנת 65/66 הושגו בתחנות, בתקופות חליבה של 304 יום, התנובות הממוצעות דלקמן:

יח"מ ליום) ובס"ה הסתכמה הצריכה בעונת הקיץ ב-990 יח"מ. בדנמרק נפוצים 3 גזעים: הדני-האדום, הש-

הגזע	מספר קבוצות	מספר מבכירות	חלב, ק"ג	% שומן	שומן, ק"ג	% חלבון	חלבון, ק"ג
דני אדום	50	922	5184	4.50	233.2	3.68	191
שחור-לבן	22	405	4971	4.31	214.3	3.58	178
ג'ארסי	9	173	3397	6.47	219.7	4.27	145
בממוצע וס"ה	81	1500	4928	4.60	226.6	3.69	182

תנובת השומן הממוצעת ב-65/66 היתה ב-3 שב-63/64. הקבוצות המצטיינות שבכל גזע הנ"ל גדולה מב-64/65 וב-11 ק"ג גדולה מזו

הגזע	שם האב-הפר	מס' הבנות	חלב, ק"ג	% שומן	שומן, ק"ג	% חלבון	חלבון, ק"ג
דני אדום	האסלב לאקס	18	6148	4.80	294.8	3.70	228
שחור-לבן	סקירופ פרינס	19	5802	4.66	270.1	3.78	219
ג'ארסי	אלבורג בוס	20	4115	6.44	264.8	4.08	168

עגלים אלה והטיפול בהם היו בהתאם לתכנית אחידה ושווה לכל. תוצאות מבחנים אלה היו כדלקמן:

הגזע	מס' הקבוצות	חוספת יומית, גרמים	יח"מ לק"ג תוספת
דני אדום	13	1014	3.02
שחור-לבן	5	1026	2.99
ג'ארסי × שרולה	2	1037	2.96

יש ענין מיוחד בדו"ח על מבחנו של כל פר ופר, ולהלן הנני מביא את הפרטים על בנותיו של הפר המצטיין מהגזע הדני האדום ("האסלב לאקס").

כל המבכירות הנ"ל התעברו במשך תקופת שהייתן בתחנות המבחן; 12 מהן התעברו עד חודש פברואר השאר — במארס—אפריל.

בדו"ח של התחנות הובאו פרטים כנ"ל לגבי כל קבוצה של בנות-הפר שהועמד במבחן, וה- בוקרים יש באפשרותם לדון על יסוד חומר זה על טיבו של כל פר מבחינות רבות. במבחנים אלה אין כל צורך לערוך תיקונים ושיקולים לגבי תנאי טביבה, כיוון שהתמנה והטיפול הם

קבוצת הבנות של "האסלב לאקס" הניבה את התנובות הגדולות ביותר בחלב, שומן וחל- בון, אף על פי שבנות הפר הזה נתגלו בדרך כלל כבעלות היחלבות איטית.

בתחנות נערכים מבחנים גם להיחלבות וה- תוצאות שהושגו, בממוצע לכל גזע ולכל הפרים, היו כדלהלן:

הגזע	% החלב ב-3 הדקות הראשונות	משך החליבה דקות	שיירי חלב בכל חליבה, ק"ג
דני אדום	71.6	4.4	0.6
שחור-לבן	80.8	3.7	0.5
ג'ארסי	86.7	2.9	0.5

בקר הג'רסי והשחור-לבן נתגלו כקלים ביותר בחליבה.

20 קבוצות של עגלים, צאצאי פרים מכל הגזעים, נבחנו בתחנות למהירות הגדילה והת- פטמות. מחצית הקבוצות עמדה במבחן בקיץ והמחצית השניה — בחורף. העגלים הובאו לתח- נות בגיל של 14 יום והוחזקו עד הגיעם למשקל של 200 ק"ג בגיל של 165 יום בקירוב. הונח

תוצאות מבחן הצאצאים של הפר המצטיין „האסלב לאקס”

מס' חלב	תאריך המלטה	הגיל ימים	חלב ק"ג	שומן %	שומן ק"ג	חלבון %	חלבון ק"ג	ימי הזנה וימי חליבה	מזון מרוכז יח"מ	ס"ה יחידות מזון	משך החליבה דקות
33	11.11	963	7802	5.18	404.3	3.53	276	269	2847	4692	7.2
32	23.8	863	8055	4.95	398.5	3.72	300	349	2794	5401	6.0
35	25.8	1078	7336	5.15	377.7	3.56	262	347	2569	5017	5.9
34	22.9	1019	8044	4.59	369.5	3.76	302	319	2679	4997	9.1
37	27.9	1050	7014	4.82	338.1	3.77	265	314	2310	4636	7.2
36	24.11	1024	6453	4.88	314.8	3.63	234	256	2202	3995	5.3
46	22.9	967	6454	4.82	310.9	3.74	241	319	2086	4381	6.6
31	29.8	834	6462	4.58	295.7	3.75	242	343	1953	4310	4.5
42	28.9	741	6315	4.49	283.7	3.61	228	313	1917	4123	5.3
44	28.8	906	5221	5.32	277.7	4.09	214	344	1704	4132	—
41	9.10	896	5526	4.97	274.4	3.57	197	302	1765	3764	5.0
39	26.10	954	5902	4.51	266.4	3.86	228	285	1790	3882	8.8
38	5.9	893	5708	4.51	257.2	3.74	214	336	1626	3946	5.2
40	29.9	1048	5818	4.42	256.9	3.83	223	312	1694	3850	4.9
45	16.11	987	5059	4.93	249.3	3.70	187	264	1594	3524	7.2
49	4.11	784	4694	4.90	229.8	3.60	169	276	1424	3403	5.6
47	19.11	770	5153	4.46	229.8	3.49	180	261	1527	3548	6.2
43	16.11	1005	3650	4.68	170.9	3.77	138	264	976	2683	3.6
18	בס"ה	932	6148	4.80	294.8	3.70	228	304	1970	4127	—

אות גם התנובות הממוצעות של בנות הפר. דירוג תנובת השומן, ובהתאם לכך דירוג הפרים נערך בהפרש של 20 ק"ג שומן בין קבוצה לקבוצה. צה. בס"ה נערכו ומויינו 7 קבוצות של פרים, תוך הסתמכות על תנובות השומן הממוצעות של בנותיהן. לקבוצה הירודה ביותר בגזע הדני האדום נצטרפו 3 פרים בס"ה; בנותיהם הניבו תנובות שומן בגבולות 160-180 ק"ג ותנובות החלב שלהן נעו סביב 4000 ק"ג.

בטבלה מיוחדת שבדו"ח מובאים פרטים ותחונים על פרים ותיקים שיש להם כבר 3 בנים בדוקים, לכל הפחות. באותה טבלה מופיעים פרים שזכו כבר בלמעלה מ-20 בנים בדוקים, ומהתחונים על בנות כל פר כזה, כלומר — מהתחונים על נכדות הוותיק, משתכנעים שוב שלא בכל המקרים כל „ברא כרעיה דאבוה", כלומר — לא תמיד הבן דומה בתכונותיו לא־ביו. כך, למשל, בין 22 הבנים של הפר Severre

אחידים בכל תחנות המבחן, וזהו יתרונו העיקרי של מבחן הצאצאים בתחנות. בנוסף לזה קיימת האפשרות לבחון בתחנות גם תכונות נוספות (ולא רק כושר ההנבה), כגון — היחלבות, שהינה בעלת חשיבות מיוחדת לגבי החליבה במכור נות. אמנם יש הטוענים שמבחן המבוצע במספר קטן של צאצאים כבתחנות אינו די נאמן, אבל הדנים נוכחו שבשיטה זו ניתן לקדם בהצלחה את ההשכלה ומשום כך הם מתמידים בה זה למעלה מ-20 שנה.

הדריח על המבחנים הוא מלא וגדוש פרטים נוספים שמעודדים את התעניינותם של הבוקרים. כך, למשל, יש טבלה מיוחדת, בה ממויינים כל הפרים שנבחנו באותה שנה בהתאם לתנובת השומן הממוצעת של הבנות. השיא בתנובת השומן היה הפעם 280-300 ק"ג ואילו הגיעו הבנות של פר אחד בלבד, והוא — „האסלב לאקס", שהחזיק לעיל. בטבלת מיון זו מוב

חיים שהוא מגדל בהתאם לרצוי ביותר.
 מן הראוי לציין את אחת ההצלחות שזכו בה
 מטפחי דנמרק ביוצאי חלציו של „רודמה אידי-
 אל“. אב ותיק זה עמד במבחן ב-62/61 ו-18
 בנותיו הניבו בממוצע כמבכירות 5522 ק"ג חלב
 עם 4.89% שומן ב-304 ימי חליבה. בשנת 66/65
 נבחנו 13 בנים של הפר הזה ובנותיהם הניבו
 בממוצע 5326 ק"ג עם 4.57% שומן; 5 מבין
 בניו זכו להימנות עם קבוצת הפרים שבנותיהם
 הניבו תנובות שומן בגבולות 260-280 ק"ג שומן.
 אכן דו"ח על מבחן צאצאי פרים, כפי שמפר-
 סמים אותו הדנים, מאיר את עיניהם של הבוק-
 רים ומדריך אותם בצורה נאותה בפעולות הטי-
 פוח שלהם.

י. בן-רחל

נמצא אחד שהוליד בנות אשר הניבו בממוצע
 6259 ק"ג חלב עם 4.34% שומן, 10 בנים הולידו
 בנות עם תנובות שנעו בין 5400 ל-5100 ק"ג
 ובנות שאר 11 הבנים הניבו תנובות שנעו בין
 4800 ל-4200 ק"ג. אביהם של 22 הפרים —
 severre — נבחן בשנת 58/59 ו-18 בנותיו
 הניבו אז בממוצע 6542 ק"ג חלב עם 4.43%
 שומן (פרטים על מבחנו של פר זה פורסמו
 בחוברת 41 של „משק הבקר והחלב“, עמ' 13).
 אין, כמובן, להתפלל על תופעה זו, ועצם המימ-
 רא שהובאה לעיל מוכיחה שדבר זה ידוע מני
 אז ומני קדם; ואף-על-פי שבטיפוח וברביית
 בעלי-חיים הושגה התקדמות רבה, הרי טרם
 ניתנו בידי המטפחים האמצעים, היידע והשלי-
 טה לקבוע באופן מוחלט את המורשה בבעלי-